

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Augustini in euangelium secundum Iohannem sermones
CXXIII - Cod. Aug. perg. 47**

Augustinus, Aurelius

[Reichenau ?], [14. Jh.]

Sermo LXXVII

[urn:nbn:de:bsz:31-64194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-64194)

uidetur hominibus. breuissimum est ante oculos dei. De hoc quippe modico iste ipse iohannes euangelista. filioli inquit nouissima hora est ne quis porro existimat patrem tantum & filium sine spiritu sancto apud dilectores suos facere mansionem. recolat quod superius de spiritu sancto dictum est. quem mundus non potest accipere. quia non uidet eum. nec scit eum. uos autem cognoscetis eum quia apud uos manebit & in uobis erit. Ecce facit in se cum patre & filio sancti & iam spiritus mansionem. in uis utique. tamquam deus in templo suo; deus trinitas pater & filius & spiritus sanctus ueniunt ad nos dum uenimus ad eos. ueniunt subueniendo. uenimus oboediendo. ueniunt illuminando. uenimus intuendo. ueniunt implendo. uenimus capiendo. ut sit nobis eorum non externa uisio sed interna. & in nobis eorum non transitoria mansio sed aeterna; sic mundo non se filius manifestat; Mundus enim est dictus hoc loco de quibus continuo subiunxit. Qui non diligit me sermones meos non seruat; hi sunt qui patrem & filium & spiritum sanctum numquam uident. filium autem non ut beatificentur. sed ut iudicentur ad modicum uident. nec ipsum in forma dei ubi est cum patre & spiritu sancto pater inuisibilis. sed in forma hominis ubi esse uoluit mundo patiendo contemptibilis. iudicando terribilis; quod uero adiunxit. Et sermo quem audistis non est meus. sed eius qui misit me patris. non miremur. non pauemus; non est minor patre. sed non est nisi a patre. non est in par ipso. sed non est a se ipso; neque enim mentis est dicendo. Qui non diligit me. sermones meos non seruat; ecce suos dixit esse sermones; numquid sibi est ipse contrarius. ubi rursus dixit. Et sermo quem audistis non est meus. & fortasse propter aliquam distinctionem. ubi suos dixit pluraliter. hoc est sermones. ubi autem sermonem. hoc est uerbum. non suum dixit esse sed patris. se ipsum intelligi uoluit; In principio enim erat uerbum & uerbum apud deum. & deus uerbum; non utique suum sed patris est uerbum. quomodo nec sua imago sed patris. nec suus filius idem ipse sed patris; Recte igitur tribuit auctori quid quid facit aequalis. a quo habet hoc ipsum quod illi est in differenter aequalis.

INCIPIT SERMO LXXVII. DE EO QUOD SEQUITUR. HEC LOQUITUR SUUM UOBIS APUD UOS MANENS. VSQ. AD PACEM DO UOBIS NON QUOMODO MUNDUS DAT. ECCE DO UOBIS.

In praecedenti lectione sancti euangelii quam sequitur ista quae modo recitata est. dominus ihesus dixerat se & patrem ad dilectores suos esse uenturos & apud eos mansionem esse facturum. Jam uero & superius dixerat de spiritu sancto. Uos autem cognoscetis eum. quia apud uos manebit & in uobis

erit. Unde intelleximus in scis tamquam in templo suo simul manere
 trinitatem dñi. nunc autem dicit. Haec loquitur sum uobis apud uos ma-
 nens; illa itaq. mansio alia est quam promisit futuram. haec uero alia
 quam praesentem esse testatur; illa spiritalis est atq. intrinsecus menti-
 bus redditur. haec corporalis forinsecus oculis atq. auribus exhibetur; illa
 in aeternum beatificat liberatos. haec in tempore uisitat liberandos. Secun-
 dum illam dñs a suis dilectoribus non recedit. secundum hanc it & recedit.
 haec inquit loquitur sum uobis apud uos manens. utaq. praesentia corporali.
 qua cum illis uisibilis loquebatur. Paraclaus autem inquit sps scs quem
 mittit pater in nomine meo. ille uos docebit omnia quaecumq. dixerit uo-
 bis; numquid nam dicit filius. & docet sps scs. ut dicitur filio uerba capi-
 amus. docente autem spu sco eadem uerba intellegamus. Quasi dicat
 filius sine spu sco. aut sps scs doceat sine filio; aut uero non & filius doceat.
 & sps scs dicat. & cum dñs aliquid dicit & docet. trinitas ipsa dicat & doceat.
 Sed qm trinitas est. oportebat eius singulas insinuare personas. eamq.
 nos distincte audire. inseparabiliter intellegere. Audi patrem dicentem
 ubi legis. dñs dixit ad me filius meus es tu. audi & docentem ubi legis. Omnis
 qui audiuit ap. tate & didicit uenit ad me; filium uero dicentem modo audis-
 ti. dese quippe ait. quaecumq. dixerit uobis; quem si & docentem uis nosse.
 magistrum recole; unus est inquit magister uester xps; spm porro scm
 quem modo audisti docentem. ubi dictum est. ipse uos docebit omnia. audi
 & iam dicentem ubi legis in actibus apostolorum beato p&ro dixisse spm
 scm. uade cum illis quia ego misi eos; Omnis igitur & dicit & docet trinitas.
 sed nisi & iam singillatim commendaretur. eam nullomodo humana capere
 utiq. possit infirmitas; cum ergo omnino sit inseparabilis. numquam trini-
 tas esse sciretur. si semper inseparabiliter diceretur; nam cum dicimus patre
 & filium & spm scm. non eos utiq. dicimus simul. cum ipsi non possint esse nisi
 simul; quod uero addidit. commemorabit uos. intellegere debemus & iam
 quod iubemur non obliuiscis saluberrimos monitus ad gratiam pertinere
 quam nos commemorat sps; pacem inquit relinquo uobis. pacem meam
 do uobis; hoc est quod legimus apud proph&am. pacem super pacem; pacem
 nobis relinquit iturus. pacem suam dabit nobis in fine uenturus; pacem
 nobis relinquit in hoc saeculo. pacem suam nobis dabit in futuro saeculo; pa-
 cem suam nobis relinquit. in qua manentes hostem uincimus. pacem suam
 dabit nobis quando sine hoste regnabimus; pacem relinquit nobis. ut & iam
 hic inuicem diligamus. pacem suam dabit nobis. ubi numquam dissentire
 possimus; pacem relinquit uobis. ne de occultis nostris inuicem iudicemus.

cum in hoc sumus mundo. pacem suam dabit nobis cum manifestabit cogitationes cordis & tunc laus erit unicusq. ad dō. In illo tamen atq. ab illo nobis est pax siue quam nobis relinquit iturus ad patrem. siue quam nobis dabit nos per ducturus ad patrem; Quid autem nobis relinquit ascendens a nobis. nisi se ipsum dum non recedit a nobis. ipse est enim pax nostra. qui fecit utraq. unum; pax ergo ipse nobis est & cum credimus quia est. & cum uidemus eum sicuti est. Si enim quamdiu sumus in corpore corruptibili quod ad grauat animam. cum per fidem ambulamus non per speciem. non deserit peregrinantes a se. quanto magis cum ad ipsam speciem uenerimus nos implebit ex se. Sed quid est quod ait. Pacem relinquo uobis. non addidit meam. ubi uero ait do uobis. ibi dixit meam. utrum subaudiendum est meam & ubi dictum non est quia dictum est. potest referri ad utrumq. & iam quod semel dictum est. An forte & hic aliquid latet quod perpendendum est & quaerendum & ad quod pulsantibus aperendum. Quid si enim pacem suam eam uoluit intelligi qualem habet ipse. pax uero ista quam nobis relinquit in hoc saeculo. nostra potius est dicenda quam ipsius. illi quippe nihil repugnat in se ipso. qui nullum habet omnino peccatum. Nos autem talem pacem nunc habemus in qua adhuc dicamus. Dimitte nobis debita nostra. est ergo nobis pax aliqua. quoniam condelectamur legi dei secundum interiorum hominem. sed non est plena. quia uidemus aliam legem in membris nostris repugnantem legi mentis nostrae. Itemq. inter nos ipsos est pax nobis quia inuicem nobis credimus quod inuicem diligamus. sed nec ipsa plena est. quia cogitationes cordis nostri inuicem non uidemus. & quaedam de nobis quae non sunt in nobis uel in melius inuicem uel in dexterius opinamur. Itaq. ista & iam si ab illo nobis relicta est. pax nostra est. nisi enim ab illo. non habebimus & talem. sed ipse non habet talem; si tenuerimus usq. in finem qualem accepimus. talem habebimus ubi nihil nobis repugnet ex nobis. & nihil nos inuicem lateat in cordibus nostris; Nec ignoro ista dñi uerba & iam sic accipi posse. ut eiusdem sententiae repetitio uideatur. Pacem relinquo uobis. ut quod dixerat pacem. hoc repetit dicens. do uobis; ut uolens quisq. accipiat. me tamen delectat; Credo & uos fratres mei dilecti si tenete istam pacem ubi aduersarium concorditer uincimus. ut desideratis pacem ubi aduersarium non habebimus; Quod uero dñs adiunxit atq. ait. Non quomodo mundus dat. ego do uobis. quid est aliud. nisi non quomodo homines dant qui diligunt mundum. ita do uobis. qui propterea sibi dant pacem. ut sine molestia litium atq. bellorum nondum sed amico suo mundo perfruantur. & quando iustis nondant pacem ut non eos persequantur. pax esse non potest uera. ubi non est uera concordia. quia disiuncta sunt corda;

Quomodo enim concors dicitur qui sortem iungit. ita ille concors dicendus est qui corda iungit; nos ergo carissimi quibus xps pacem relinquit & pacem suam nobis dat, non sicut mundus sed sicut ille per quem factus est mundus, ut concordes simus, iungamus inuicem corda & cor unum sursum habeamus, ne corrumpatur in terra.

INCIPIT SERMO LXXVIII. DE EO QUOD DICIT NON TURBETUR COR VESTRUM NEQUE FORMIDET; AUDISTIS QUIA EGO DIXI VOBIS VADO ET VENIO AD VOS; SI DILIGERETIS ME CAUDERETIS UTIQ. QUI VADO AD PATREM QUIA PATER MAIOR ME EST.

Accipimus frs uerba dñi dicentis ad discipulos suos. Non turbetur cor uestru, neq. formidet; audistis quia ego dixi uobis, vado & uenio ad uos; si diligeretis me cauderetis utiq. quia ego uado ad patrem, quia pater maior me est; hinc ergo turbari & formidare poterat cor illorum quod ibat ab eis quam uis uenturus ad eos, ne forsitan gregem lupus hoc interuallo inuaderet & pastoris absentia; sed a quibus homo abscedebat dñs non derelinquebat. & idem ipse xps homo & dñs; ergo & ibat per id quod homo erat, & manebat per id quod dñs erat; ibat per id quod uno loco erat, manebat per id quod ubiq. erat; Cur itaq. turbaretur & formidaretur cor, quando ita desererebat oculos ut non desereret cor, quam uis dñs & iam qui nullo contineretur loco, discedat ab eorum cordibus qui eum relinquunt moribus, non pedibus; & ueniat ad illos qui conuertuntur ad eum non facie sed fide; & accedunt ad eum mente non carne. ut autem intelligerent secundum id quod homo erat, eum dixisse, vado & uenio ad uos, adiecit atq. ait, si diligeretis me gauderetis utiq. quia ego uado ad patrem, quia pater maior me est; per quod ergo filius non est equalis patri, per hoc erat iturus ad patrem, a quo uenturus est uiuos iudicaturus & mortuos; per illud autem in quo est equalis gignenti unigenitus, numquam recedit a patre, sed cum illo est ubiq. totus pari diuinitate, quam nullus continet locus; cum enim in forma dñi esset sicut apostolus loquitur, non rapinam arbitratus est esse equalis dño; quomodo enim rapina possit esse natura, quae non erat usurpata sed nata, semetipsum autem exinaniuit formam serui accipiens, non ergo amittens illam, sed accipiens istam; eo modo se exinaniens quo hic maior apparebat, quam apud patrem manebat; forma quippe serui accessit, non forma dñi recessit; haec est ad sumpta, non illa consumpta; propter hanc dicit, pater maior me est, propter illam uero, ego & pater unum sumus; hoc adtendat arrianus & ad tentatione sit sanus, ne contentatione sit uanus, aut quod est peius insanus; haec est enim forma serui in qua dñs filius minor est, non pater solo sed & iam spū scō, neq. id tantum sed & iam se ipso, quia idem ipse in forma dñi maior est se ipso; neq. enim homo xps non dicitur filius dñi, quod & iam sola